

In memoriam

Krešimir Nemeth (1915.-2007.)

Dana 22. prosinca 2007. napustio nas je cijejnjeni kolega, arhivist Krešimir Nemeth. Rođen je 23. travnja 1915. godine u Požegi, u obrazovanoj, građanskoj obitelji. Nakon Prvoga svjetskoga rata, zbog slabijih materijalnih mogućnosti, obitelj dolazi u Zagreb, gdje Krešimir Nemeth završava osnovno i srednje obrazovanje na

Trećoj državnoj realnoj muškoj gimnaziji (1933.). Vjerojatno po želji roditelja, upisuje najprije Poljoprivredni fakultet, ali kasnije, 1937., prelazi na Filozofski fakultet, na studij povijesti i geografije, gdje je i diplomirao 1942., u jeku Drugoga svjetskoga rata. Od 1942. do 1945. služio je vojni rok u hrvatskome domobranstvu.

Od 1945. do 1951. radio je na tadašnjoj Trgovačkoj akademiji (kasnije Ekonomskom tehnikumu) u Čakovcu, u zvanju srednjoškolskog profesora. Predavao je opću i ekonomsku historiju te geografiju. Godine 1950.-1951., kao pročelnik muzejske sekcije KUD *Naprijed*, prikupljao je građu za zavičajni muzej u Čakovcu te radio na njegovu osnutku i prisustvovao savjetovanjima muzealaca Hrvatske. Istodobno, obavljao je dužnost počasnog konzervatora za Međimurje te je za svoj rad na zaštiti kulturno-povijesnih spomenika na tome području bio nagrađen od Konzervatorskog zavoda Hrvatske.

U kolovozu 1951. zaposlio se u Arhivu grada Zagreba (danas Državni arhiv u Zagrebu), gdje je ostao do konca listopada 1972. Tijekom 1952. polazio je višemjesečni arhivistički tečaj u Beogradu, pri Državnom arhivu Srbije, a u organizaciji Glavnog arhivskog savjeta FNRJ. Praksu je obavljao u spomenutom arhivu, a također i u Državnom arhivu u Dubrovniku. Na kraju tečaja je položio i odgovarajući ispit, koji mu se priznao kao stručni državni ispit.

U Arhivu grada Zagreba, odnosno Historijskom arhivu u Zagrebu radio je na poslovima popisivanja, sređivanja i izlučivanja fondova škola, osobnih i obiteljskih te gospodarskih fondova, na kartografskoj zbirci te spisima Gradskog poglavarstva Zagreba.

U Francuskoj je još 1939. završio tečaj francuskoga jezika i književnosti, tzv. »cours de vacances« u Nancyju. Stoga ne čudi da je još 1954. podnio molbu za sud-

jelovanje na tečaju *Stage Technique*, pri središnjem francuskom Nacionalnom arhivu u Parizu. Preporuke su mu dali i tadašnji direktor Arhiva grada Zagreba dr. A. Kajfeš i poznati povjesničar, prof. Jaroslav Šidak. Obje preporuke ističu njegovo, već tada veoma široko opće, ali i stručno arhivsko obrazovanje te poznavanje nekoliko europskih jezika.

Od 1. studenoga 1972. pa do mirovine radio je u Arhivu Hrvatske (današnjem Hrvatskom državnom arhivu). Do konca 1976. vodio je Odjel za noviju građu, surađujući na izradi pregleda fondova i zbirki Arhiva Hrvatske, organizaciji i pripremi pregleda fondova i zbirki u drugim hrvatskim arhivima, redakciji priručnika iz arhivistike, vodiču izvora za historiju nacija, prikupljanju i obradi podataka o privrednim arhivima u SFRJ, prikupljanju i obradi podataka o sistemima informiranja u arhivima Jugoslavije te drugim poslovima. U siječnja 1979. počeo je raditi u Dokumentacijsko-informacijskom centru Arhiva Hrvatske.

Bio je član Arhivskog savjeta Hrvatske kroz tri njegova mandata, a kao član Društva arhivskih radnika Hrvatske održao je više izlaganja na stručnim savjetovanjima Društva te od 1954. do 1959. bio i njegovim potpredsjednikom. Bio je iznimno je aktivan u radu Saveza društava arhivskih radnika Jugoslavije. Biran je za člana više stručnih komisija (za izradu kataloga arhiva Jugoslavije, jugoslavenskog terminološkog rječnika, vodiča izvora za povijest nacija, priručnika iz arhivistike i dr.). Od 1960. do 1962. djelovao je kao tajnik Saveza, a od 1969. do 1971. kao jedan od urednika saveznog glasila *Arhivist*.

Zahvaljujući svemu navedenom, godinama je obavljao i niz međunarodnih zadaća. Sudjelovao je na međunarodnim kongresima (Bruxelles, 1964., Moskva 1972.), Okruglim stolovima (Toledo 1972., Luxembourg 1973.), u razmjenama stručnjaka (Budimpešta 1973.). Međunarodno arhivsko vijeće imenovalo ga je 1976. pravim članom Odbora za privredne arhive nakon čega je aktivno sudjelovao u radu toga Odbora, obilazeći privredne arhive u Njemačkoj, prikupljajući i obrađujući podatke o privrednim arhivima Jugoslavije i radeći na izradi međunarodnog priručnika za tu problematiku. Bio je i članom Europskog odbora za vodič izvora za povijest nacija (redaktor za područje Jugoslavije). Radio je na prikupljanju evidencija za arhivsko gradivo u svim arhivima u Jugoslaviji koje se odnosi na područja Afrike, Azije i Oceanije, za zemlje u razvoju. Vodič je objavljen 1991. kao deseti svezak te cjeline izvora za povijest nacija. Bio je dopisni član njemačkog časopisa *Archivalische Zeitschrift* (za Jugoslaviju), u kojem je prikazivao domaće arhivske časopise. Autor je više stručnih i znanstvenih radova u domaćih i stranim arhivističkim časopisima.

Obavljao je i niz drugih funkcija. Bio je ispitivač za arhivistiku i arhivsko poslovanje u ispitnoj komisiji za polaganje stručnih ispita, član uredništva *Arhivskoga vjesnika* (1958.-1978.) te časopisa *Informatologia Yugoslavica* od 1970., suradnik Referalnog centra pri Sveučilištu u Zagrebu za postdiplomski studij i član nastavnog vijeća, suradnik *Jugoslavenske enciklopedije* i *Biobibliografskog leksikona* Leksikografskog zavoda u Zagrebu, član Republičkog odbora za informatiku i dr.

Prema vlastitom iskazu, zbog većeg općeg kulturnog interesa, na određeni je način »studirao« europske i druge svjetske književnosti, kao i povijest umjetnosti i povijest filozofije. Veoma rano, čini se, počeo je i njegov interes za glazbu. U kasnijim je godinama svirao violinu i u nekim koncertnim orkestrima u Zagrebu, o čemu nemamo puno podataka, ali je u svemu bio očit njegov veoma široki kulturni dijapazon znanja i zanimanja.

Samozatajan, ali i vrlo odrješit, svestran, ali i specijalistički stručan na mnogim arhivističkim područjima, Krešimir Nemeth zadužio je hrvatsku arhivističku struku, ali i arhivistiku u nama susjednim zemljama, gdje mnogi poznaju i cijene njegov rad. Nas, njegove kolege, zadužio je i obogatio prije svega svojom kulturnom svestranošću te nadasve dugim kontinuitetom svoga djelovanja i života.

Volio je govoriti kako svaki dobro uređeni arhiv treba djelovati i izgledati »kao apoteka«, želeći mladim kolegama i novim naraštajima usaditi pedantnost i stručnost arhivskoga zvanja.

Miljenko Pandžić